

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutuminen vuonna 2022

YMPTERJA 23.02.2023 § 13
259/11.02.01/2023

Ympäristöterveysjohtaja

Kainuun sote-kuntayhtymän yhtymähallitus on hyväksynyt 16.12.2019, § 343 ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman vuosille 2020–2024. Suunnitelman päivitys vuodelle 2022 on hyväksytty yhtymähallituksessa 15.12.2021 § 406. Valvontasuunnitelma on laadittu siten, että se sisältää terveydensuojelu-, elintarvike- ja tupakkalain sekä eläinlääkintähuoltolain mukaiset toimialat.

1.1.2023 toteutuneen organisaatiomuutoksen vuoksi valvontasuunnitelman 2022 toteuman käsittelee Sotkamon kunnan ympäristöterveysjaosto. Muutoksessa Kainuun soten ympäristöterveydenhuollon tulosalueen tehtävät siirtyivät Sotkamon kuntaan Kainuun ympäristöterveyspalveluille.

Valvontasuunnitelman toteutuminen arvioidaan seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Toteutumisen arviointia hyödynnetään valvonnan kehittämisessä, valvonnan toimivuuden varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Arviointi tehdään seuraavien asioiden osalta:

1. tarkastusten määrä,
2. tarkastusten kattavuus,
3. näytteiden määrä,
4. valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen,
5. voimavarat,
6. toiminnan kehittämistarpeet,
7. tehdyt arviointi- ja ohjauskäynnit.

Valtakunnallisissa toimialakohtaisissa valvontaohjelmissä on annettu toimialoittain tarkempia ohjeita arvioinnin sisällöstä.

Tiedot kunnan tekemästä valvonnasta kerätään pääsääntöisesti reaaliaikaisesti keskusviranomaisen määräämällä sähköisellä tietojenkeräysmenetelmällä (VATI). Aluehallintovirasto saa tiedot valvontasuunnitelman mukaisista toimista sähköisenä.

Toteumaraportissa on kerrottu toimialakohtaisten suunnitelmien toteutuminen. Toimialakohtaisesti on tarkasteltu valvonnan kattavuutta toteutuneiden tarkastusten määrän ja näytteenoton perusteella. Lisäksi arvioidaan sitä, onko valvonta toteutunut valittujen painopistealueiden mukaisesti, kuinka valvontaan käytetty aika on toteutunut suunniteltuun nähden sekä tarkastellaan kohteissa esiin tulleiden epäkohtien määrää, laatua ja valvontaviranomaisen toimenpiteitä epäkohtien korjaamiseksi.

Toimialakohtaisen arvioinnin jälkeen arvioidaan valvonnan voimavarojen jakautumista suunnitelman mukaiseen ja muuhun valvontaan sekä voimavarojen riittävyyttä suhteessa tarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan. Lisäksi arvioidaan syitä ja perusteluja, mikä on vaikuttanut toteutumatta jääneisiin tavoitteisiin ja luetellaan vaadittavat toimenpiteet, joiden avulla tavoitteet toteutuisivat jatkossa. Raportissa on tiedot valvonnasta kertyneistä tuloista ja niiden kohdentumisesta.

Terveysvalvonnan vastuualueella tarkastuksia tehtiin yhteensä 344 kpl, joista 90 % (308 kpl) oli suunnitelmallisen valvonnan tarkastuksia. Tarkastuksia tehtiin eniten elintarvikevalvonnassa, sitten terveydensuojelu- ja tupakkavalvonnassa.

Vuoden 2022 suunnitelmassa on huomioitu valtakunnallinen riskiluokitus. Suunnitelmaan tehtiin valvontakohdekohtainen riskinarviointi, jonka perusteella määräytyi tarkastusten määrä. Tuloksia verrataan näin saatuun tarkastusten tavoitemäärään. Riskiluokituksessa ja tarkastustiheyden määrittelyssä on noudatettu keskusvirastojen ohjeita.

Suunnitelman 2022 mukaan kuntayhtymän alueella olisi pitänyt tehdä 681 suunnitelmallista tarkastusta. Tähän nähden toteuma oli 45 %. Näytteenotto tapahtui suunnitelman mukaisesti. Elintarvikevalvonnassa otettiin ruokamyrkytyspäilyihin ja asiakasvalitukseen liittyviä näytteitä. Terveydensuojelussa näytteitä otettiin 141 kpl. Suunnitelmallisesta valvonnasta kertyi tuloja 226 154 euroa. Tähän sisältyy 100 650 € vuosimaksuja. Muusta valvonnasta tuloja kertyi 16 637 euroa. Tuloilla katetaan ympäristöterveydenhuollon menoja ja turvataan nykyiset resurssit.

Suunnitelman toteutumiseen vaikuttivat mm. seuraavat asiat:

- Muu kuin suunnitelmallisen valvonnan vaatima työpanos. Muu valvonta vie työaikaa enemmän kuin suunnitelmallinen valvonta (mm. lausunnot, neuvottelut viranomaisten kanssa, ilmoitusten ja hakemusten käsittely, näytteenotto, tarkastukset asuinhuoneistoissa ja muissa kohteissa). Elinympäristön terveyden edistämiseen liittyvään viranomaistyöhön mm. lausuntoihin käytettiin 0,5 htv. Vuonna 2022 suunnitelmallisen valvonnan osuus valvontaan käytetystä ajasta oli 43 %. Työpanosta on suunnattu mm. häiriötilanne- ja valmiussuunnitelman sekä laatukäsikirjan päivittämiseen. Osallistuttiin ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisen tietojärjestelmän (VATI) käyttöönoton kehittämiseen.
- Resurssien vähyys. Työaikaa käytettiin suunnitelmalliseen valvontaan 0,7 htv suunniteltua vähemmän. Tämä johtui mm. täyttämättä olevasta virasta ja poissaoloista (yht. 1 htv).
- Uuden organisaation valmisteluun käytettiin n. 1 htv valvontahenkilöstön työajasta.

- Asiakastyytyväisyyskyselyn toteuttaminen, uuden vuosimaksun perimiseen liittyvä valmistelutyö ja työntekijöiden perehdyttäminen on vienyt aikaa.

Eläinlääkintähuollon vastuualueella eläinlääkärikäyntejä ja pieneläinklinikkavastaanottokäyntejä v. 2022 aikana oli 17609 kpl, joista 15531 kpl tehtiin virka-aikana ja 2078 kpl päivystysaikana. Käyntimäärät kasvoivat (1069) edellisestä vuodesta. Kiireisen hoidon saatavuutta seurattiin ja 96 % tapauksissa hoito aloitettiin kolmen tunnin kuluessa yhteydenotosta (valtakunnallinen tavoite > 90 %).

Tuotantoeläinten terveydenhuoltopalveluita on ollut saatavilla tarvetta vastaavasti ja terveysvalvontaohjelmat ovat toteutuneet suunnitellusti. Lisäksi eläinlääkintähuollossa tehtiin eläintauti- ja sivutuotevalvontaa sekä vierasainevalvontaa eläintenpitopaikoissa.

Eläinsuojelun valvontakäyntejä tehtiin yhteensä 131 kpl, joista epäilyyn perustuvia tarkastuksia oli 105 kpl. Epäilyyn perustuvista tarkastuksista yli puolet kohdistui seura- ja harrastuseläimiin. Epäilyyn perustuvat eläinsuojelutarkastukset pystyttiin tekemään kohtuullisessa ajassa ilmoituksen saannista.

Eläinlääkintähuollon resurssien osalta Puolangan praktikkoeläinlääkärin virkaa ei saatu täytettyä useasta hakukerrasta huolimatta. Myös praktikoiden sijaisia oli vaikeuksia saada erityisesti lyhyisiin poissaoloihin, mutta eläinlääkintähuollon palvelut saatiin kuitenkin toteutettua valtakunnallisen ja oman suunnitelman mukaisesti.

Raportti valvontasuunnitelman toteutumisesta on liitteenä.

Lisätietoja asiasta antaa ympäristöterveysjohtaja Päivi Nykänen, puh. 044 710 0830 sähköpostitse etunimi.sukunimi@sotkamo.fi

Ympäristöterveysjohtaja
Ehdotus

Ympäristöterveysjaosto merkitsee tiedoksi Kainuun sote-kuntayhtymän ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumista vuonna 2022 koskevan raportin.

Ympäristöterveysjaosto
Päätös

Ympäristöterveysjaosto päätti hyväksyä ympäristöterveysjohtajan ehdotuksen.

Otteet

Ympäristöterveysjohtaja
Hygienikkoeläinlääkäri
Valvontaeläinlääkäri
Toimistosihteerit